

morkirken og forkastet alle Tilbud og Forslag, der vare byggede paa en Forudsætning derom. Og denne de forskjellige Regjeringens Anskuelse er aldrig bleven underkendt ved noget Botum af Nigsdagen eller blot af nogen af dens Afdelinger, — i hvilken Henseende vi i Forbigaaende skulle bemærke, at heller ikke den Opfordring til at sælge Pladsen, der indeholdtes i den oftnævnte Position i Finantsloven, paa nogen Maade udviste Omsigt om et Salg til Nedbrydelse af „Rummen“. Det maa ogsaa være Enhver klart, at, hvis det ikke var Andet, man vilde opnaa end at nedrive Bygningen og sælge Pladsen til Byggegrunde, saa vilde der ikke være gaaet 25 Aar hen, inden man naaede Maalet. Ministeren maatte derfor være fuldt berettiget til at gaa ud fra, at ethvert Salg af Marmortirken maatte hvile paa Forudsætningen om Bygningens Bedligholdelse, og at Afhændelsen til almindelig Bebyggelse kun kunde ske med Hensyn til den Del af Kirkepladsen, der ikke nødvendig maatte betragtes som Kirkens Grund og Omgivelse. Og i ethvert Fald synes det os klart, at der aldrig kunde være Tale om, at Regjeringen skulde være forpligtet til at sælge Kirken til Nedbrydelse. Den maatte netop være fuldt berettiget til at sælge de udenfor liggende Grunde til Bebyggelse for den Sum, som kunde faaes derfor, og lade Ruinen staa som den var. At man nu ved det fremkomne særdeles uegenyttige og opoffrende Tilbud har opnaaet, foruden en passende Sum for disse Grunde, tillige at faae en Anvendelse af Ruinen, som svarede til dens oprindelige Bestemmelse og stod i Samklang med Sagens historiske Udvikling, kan aabenbart ikke gjøre Regjeringens retlige Stilling svagere.

Naar der nu saaledes ikke synes at kunne reises grundet Tvivl om Ministerens retlige Besøielse til Salget, vilde Ansvar kun kunne være paadraget ham, hvis han ved den Maade hvorpaa, og de Bilktaar hvorunder Salget er sket, utilbørlig havde tilføjet Statens Lærv. Dette ere vi imidlertid saa langt fra at antage, at vi ivertimod mene, at det vilde have fortjent bestemt Misbilligelse, om han ved at forkaste Tilbudet havde ladet en sandsynligvis aldrig tilbagevendende Leilighed til en saa uventet heldig Løsning af denne Sag slippe sig ud af Hænderne. Thi dette Tilbud var ikke blot deri forskjelligt fra de fleste tidligere, at det ikke indbefattede en Nedrivelse, men en Fuldsjørelse af Marmortirken; men det afstillede sig ogsaa deri fra ethvert, som var fremkommet og kunde ventes at ville fremkomme, at det ikke alene ikke tilsigtede nogen Fordel for Kjøberen, men endog betingede et Offer fra hans Side af flere Hundrede Tusinde Kroner. Flertallet opstiller vel den Paastand, at dets Antagelse har paaført Statskassen et Tab af 500,000 Kroner — foruden eventuelle Udgifter til Kirkens Bedligholdelse. Men denne Beregning turde i adskillige Henseender være mindre rigtig. For det Første er den bygget paa Forudsætningen om Marmortirkens Nedrivelse — en Forudsætning, som Staten efter det Udviklede aldrig har vedkjendt sig. Dernæst gaar den ud fra, at der for den raserebe Kirkeplads vilde kunne faaes en Nettokjøbesum af 700,000 Kr., en Sum, der er saa meget mere imaginær, som det højeste Bud, man hidtil har modtaget derpaa, er det, der for nogle Aar tilbage blev gjort af en Mand, — om hvis Beberhæftighed iøvrigt Intet er os bekendt, — om en Kjøbesum af 150,000 Rdl. for Pladsen med Rummen. Endelig bortses der ved hin Beregning aldeles fra, at Staten saar den fuldsjørte Kirke med dens tilhørende Grund tilbage, eller rettere Flertallet betragter dette ikke som et Gode, men udelukkende som en Byrde, paa Grund af de da indtrædende Udgifter til Bedligholdelse. Vi kunne nu umulig tro, at en saadan Opsættelse skulde gjøre sig gjældende til den Tid, da Kirken skal overgives til Staten, men, skulde det imod al Forventning blive Tilfældet, skulde en saa materiel Anskuelse til den Tid have Overhaand hos Regjering og Nigsdag, saa er jo i alt Fald Intet præjudiceret: der vil kun være et rigere Stof for Nedbrydning.

Flertallet vil dernæst lægge Ministeren til Last, at Kontraktens enkelte Bestemmelser skulde vidne om Mangel paa Forsigtighed og sædvanlig Omsigt fra hans Side, og fremhæver navnlig, at der dels ikke er fordret behørig Sikkerhedsstillelse af Kjøberen eller lige overfor ham taget de fornødne Garantier, dels ikke er forsøgt Salg eller anstillet Undersøgelser om Pladsens Verdi til Bebyggelse. Begge disse Anker tro vi hero paa en lignende Mis kjendelse som den, vi ovenfor have paapeget, af denne Sags Væsen og af den afsluttede Handels Beskaffenhed. Med Hensyn til den første Anke skulle vi bemærke, at de Stipulationer og Kauteler, som visnok burde være tagne ved et sædvanligt Salg, aldeles ikke vilde være paa deres Plads ved en Handel som denne, der, som bemærket, ikke kan tænkes at tilsigte nogen Fordel for Kjøberen, men netop var udgaaet fra et Ønske hos denne om at bringe et stort Offer. Men for øvrigt vil en Sammenligning mellem Kjøberens oprindelige Tilbud og Kjøbekontrakten vise, at Ministeren ikke uden Kritik modtog Tilbudet. Og hvad det andet Punkt angaar, synes det indlysende, at et Forsøg paa ved Auktion at opnaa en lignende betydelig Gave som den, Tilbudet gif ud paa, paa Forhaand kunde forudses at maatte mislykkes, og at der aldeles ingen Brug var for Oplysninger om den hele Kirkepladses Verdi som Byggegrund, da Regjeringen ligesaa lidt nu som før vilde gaa ind paa at nedrive Kirkebygningen, medens der ikke behøvedes vidtløftige Undersøgelser for at kunne skjønne, at en Kjøbesum af 200,000 Kroner Netto for den Del af Pladsen, der kunde anvendes til Bebyggelse, var